

Orgány pôsobiace v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa vykonávajú pre dieťa, plnoletú fyzickú osobu, rodinu, skupinu a komunitu najmä prostredníctvom sociálnej práce, metódami, technikami a postupmi zodpovedajúcimi poznatkom spoločenských vied a poznatkom o stave a vývoji sociálno-patologických javov v spoločnosti.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny a úrady práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately), Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže, obec, vyšší územný celok, právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorej bola udelená akreditácia a subjekty, ktoré vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa tohto zákona, sú povinné dbať na to, aby nedochádzalo k ohrozovaniu alebo porušovaniu práv dieťaťa. Všetky orgány, právnické osoby a fyzické osoby uvedené v prvej vete vykonávaním opatrení podľa tohto zákona zabezpečujú dieťaťu ochranu a starostlivosť, ktorá je nevyhnutná pre jeho blaho a ochranu jeho právom chránených záujmov, pri rešpektovaní jeho práv priznaných medzinárodným dohovorom s ohľadom na práva a povinnosti jeho rodičov, osvojiteľov, poručníka, opatrovníka a osoby, ktorej súd zveril dieťa do osobnej starostlivosti podľa osobitného predpisu alebo pestúnskej starostlivosti.

Pôsobnosť orgánov sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa § 73 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:

➤ **Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR**

Špitálska 4, 6, 8

816 43 Bratislava

www.employment.gov.sk

➤ **Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny**

Špitálska 8

812 67 BRATISLAVA

www.upsvar.sk

Sociálne veci a rodina:

http://www.upsvar.sk/socialne-veci-a-rodina.html?page_id=212

Sociálnoprávna ochrana detí:

http://www.upsvar.sk/socialne-veci-a-rodina/socialno-pravna-ochrana-deti.html?page_id=230

➤ **Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny**

http://www.upsvar.sk/urady-psvr.html?page_id=215

Kľúčové zákony:

- Zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

<https://www.slov-lex.sk/static/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/305/20150101.html>

- Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

<https://www.slov-lex.sk/static/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/36/20130615.html>

Pôsobnosť obce podľa § 75 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

(1) Obec pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti

a) vykonáva

1. opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb podľa § 10,
2. opatrenia podľa § 11 ods. 1 písm. a) až e),

b) organizuje

1. výchovné programy alebo sociálne programy pre deti, ktorým bolo orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo súdom uložené výchovné opatrenie,
2. programy na pomoc ohrozeným deťom a plnoletým fyzickým osobám a rodinám podľa § 11 ods. 1 písm. c) až e) v prostredí podľa § 4,
3. resocializačné programy,

c) spolupôsobí

1. pri výkone výchovných opatrení uložených súdom alebo orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
2. pri pomoci deťom, pre ktoré orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonáva sociálnu kuratelu, a podieľa sa na spracovaní a plnení plánu sociálnej práce s dieťaťom,
3. pri úprave a obnove rodinných pomerov dieťaťa finančnou podporou podľa § 64 ods. 1 písm. a) a odsekov 3 až 5,

d) poskytuje

1. rodičovi dieťaťa alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, príspevok na dopravu do zariadenia podľa § 64 ods. 1 písm. a),
2. informácie fyzickej osobe, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom, na podanie žiadosti o zapísanie do zoznamu žiadateľov a o subjektoch vykonávajúcich prípravu na náhradnú rodinnú starostlivosť,
3. štatistické údaje z oblasti výkonu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov, 63)
4. finančné prostriedky podľa § 65,

e) poskytuje pomoc

1. dieťaťu v naliehavých prípadoch, najmä ak je ohrozený jeho život, zdravie alebo priaznivý psychický vývin, fyzický vývin a sociálny vývin,
2. dieťaťu alebo plnoletej fyzickej osobe ohrozenej správaním člena rodiny, členov rodiny alebo správaním iných fyzických osôb,
3. na zachovanie a úpravu vzájomných vzťahov medzi dieťaťom a rodičom a úpravu rodinných pomerov dieťaťa, ak bolo dieťa umiestnené v zariadení na výkon ústavnej starostlivosti, predbežného opatrenia alebo výchovného opatrenia,
4. mladému dospelému po skončení náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti a ústavnej starostlivosti pri zabezpečení bývania a zamestnania,

f) poskytuje súčinnosť

1. štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri zisťovaní rodinných pomerov, bytových pomerov a sociálnych pomerov dieťaťa a jeho rodiny na účely vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
2. zariadeniu pri zabezpečovaní osamostatnenia sa mladého dospelého,

g) utvára podmienky na prácu s komunitou,

h) zriaďuje zariadenia podľa potrieb obyvateľov na účel výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa § 45 až 48 a môže zriaďiť zariadenia podľa § 49, 50,

62 a 63 orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately počet miest určených v týchto zariadeniach na vykonávanie rozhodnutí súdu,

i) vyhl'adáva fyzické osoby, ktorým by bolo možné zveriť dieťa do starostlivosti,

j) vyjadruje sa k spôsobu života fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom, a jej rodiny podľa § 35 ods. 4 písm. c),

k) vedie evidenciu detí, rodín a plnoletých fyzických osôb, pre ktoré vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,

l) plní ďalšie úlohy podľa tohto zákona a osobitných predpisov.

(2) Obec môže s výnimkou odseku 1 písm. c) prvého a druhého bodu, písmena d), písmena e) prvého a štvrtého bodu, písmena f), písmen g), j) až l) zabezpečiť výkon samosprávnej pôsobnosti aj prostredníctvom akreditovaného subjektu alebo prostredníctvom právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ak sa nevyžaduje akreditácia na vykonávané opatrenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa tohto zákona. Pôsobnosť vyššieho územného celku podľa § 76 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Pôsobnosť vyššieho územného celku podľa § 76 zákona č. 305/2005 Z.z.

Vyšší územný celok pri výkone samosprávnej pôsobnosti

a) zabezpečuje tvorbu a plnenie sociálnych programov zameraných na ochranu práv a právom chránených záujmov detí a na predchádzanie a zamedzenie nárastu sociálno-patologických javov na svojom území,

b) vypracúva analýzu nepriaznivých vplyvov pôsobiacich na deti a rodiny, vývojových trendov sociálno-patologických javov na svojom území,

c) utvára podmienky

1. na organizovanie opatrení podľa § 10 a 11,

2. na zabezpečenie priaznivého psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa, vykonávanie rodičovských práv a povinností a vykonávanie výchovných opatrení podľa tohto zákona a osobitného predpisu, 4)

3. na pomoc deťom, plnoletým fyzickým osobám a rodinám, ktoré sa nachádzajú v krízovej situácii, podľa potrieb obyvateľov svojho územia,

4. na prípravu obyvateľov svojho územia, ktorí majú záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom, na náhradnú rodinnú starostlivosť a na prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej rodinnej starostlivosti,

5. na opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa § 33 ods. 9,

6. na organizovanie resocializačných programov a sociálnych programov najmä pre drogovovo závislých a inak závislých obyvateľov svojho územia, obyvateľov po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, obyvateľov po prepustení zo zariadenia na resocializáciu drogovovo závislých,

7. na vykonávanie opatrení v prostredí podľa § 4 ods. 4 a 5 podľa potrieb obyvateľov územia,

d) vedie evidenciu zariadení zriadených podľa tohto zákona na svojom území,

e) zriaďuje a kontroluje zariadenia podľa § 50, 62 a 63 a iné zariadenia podľa potrieb obyvateľov územia na účel výkonu opatrení podľa § 45 až 48 a môže zriaďovať zariadenia podľa § 49 a oznamuje určenému orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa § 73 ods. 3 počet miest určených v týchto zariadeniach na vykonávanie rozhodnutí súdu,

f) poskytuje

1. obci, akreditovanému subjektu, právnickej osobe alebo fyzickej osobe podľa § 71 ods. 1 písm. e) finančný príspevok na vykonávanie opatrení podľa tohto zákona,

2. štatistické údaje z oblasti výkonu sociálnoprávnej ochrany detí štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov⁶³⁾ a poskytuje údaje z evidencie zariadení,

g) spolupracuje s obcami, orgánmi sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, akreditovanými subjektmi a ďalšími právnickými osobami a fyzickými osobami, ktoré pôsobia v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa tohto zákona v oblasti predchádzania a zamedzenia nárastu sociálno-patologických javov,

h) plní ďalšie úlohy podľa tohto zákona a osobitných predpisov.

Zoznam vyšších územných celkov

Banskobystrický samosprávny kraj

Námestie SNP č. 23
Banská Bystrica 97401
Tel: 048 / 4325 111
Fax: 048 / 4325 509
Web: www.vucbb.sk

Bratislavský samosprávny kraj

Trnavská cesta 8/A
Bratislava 820 05
Tel: 02/5542 3117 - 19
E-mail: mkropackova@region-bsk.sk
Web: www.region-bsk.sk

Košický samosprávny kraj

Námestie Maratónu mieru 1
Košice 04266
Tel: 055-7268 111
Fax: 055-7268 149
E-mail: vuc@kosice.regionet.sk
Web: www.kosice-region.sk

Nitriansky samosprávny kraj

Štefánikova tr. 69
Nitra 949 01
Tel: 037/6922 901
Fax: 037/6580 262
Web: www.unsk.sk

Prešovský samosprávny kraj

Námestie mieru 1
Prešov 08001
Tel: 051/7460 401
Fax: 051/7712 524
Web: www.vucpo.sk

Trenčiansky samosprávny kraj

Hviezdoslavova 1
Trenčín 91150
Tel: 032 / 7411 421
Fax: 032 / 7446 174
E-mail: tsk@tsk.sk
Web: www.tsk.sk

Trnavský samosprávny kraj

Starohájska 10
Trnava 917 01
Tel: 033/5933 311
Fax: 033/5933 336
Web: www.trnava-vuc.sk

Žilinský samosprávny kraj

ul. J. Kalinčiaka 14
Žilina 01 109
Tel: 041/5072 611, 041/5072 647
Fax: 041/5620 173
Web: www.zask.sk

ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti Nitrianskeho samosprávneho kraja:

<http://www.unsk.sk/showdoc.do?docid=66>

➤ **Zariadenia pôsobiace v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately**

• **Detský domov**

je prostredie utvorené a usporiadané na účely vykonávania rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, predbežného opatrenia a o uložení výchovného opatrenia. Detský domov **dočasne nahrádza dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie**, alebo náhradné rodinné prostredie.

Ak **ústavná starostlivosť skončí** dosiahnutím plnoletosti alebo predĺžením ústavnej starostlivosti do 19 rokov veku, **môže mladý dospelý požiadať** detský domov o poskytovanie starostlivosti až do jeho osamostatnenia sa, **najdlhšie do 25 roku veku**. **Osamostatnenie** na účely tohto zákona je zabezpečenie si bývania a schopnosť samostatne sa živiť (§ 49 zákona č. 305/2005 Z.z.).

Zoznam detských domovov:

http://www.upsvar.sk/detske-domovy-a-ine-zariadenia/detske-domovy/zoznam-detskych-domovov.html?page_id=123896

• **Krízové stredisko**

Krízové stredisko podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zabezpečuje:

- ✓ vykonávanie opatrení podľa tohto zákona, ak sa dieťa, rodina alebo plnoletá fyzická osoba nachádza v krízovej životnej situácii,
- ✓ výkon rozhodnutia súdu o výchovnom opatrení podľa osobitného predpisu,
- ✓ výkon rozhodnutia súdu o predbežnom opatrení podľa osobitného predpisu,
- ✓ výkon výchovného opatrenia podľa § 12 až 15.

Zoznam akreditovaných krízových stredísk:

http://www.upsvar.sk/buxus/docs/download/zoznam-akreditovanych-subjektov-krizove-strediska_1.pdf

• **Resocializačné stredisko**

Resocializačné stredisko sa, podľa § 63 zákona 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zriaďuje na aktivizovanie vnútorných schopností detí a plnoletých fyzických osôb na prekonanie psychických dôsledkov, fyzických dôsledkov a sociálnych dôsledkov drogových závislostí alebo iných závislostí a na zapojenie sa do života v prirodzenom prostredí.

V resocializačnom stredisku sa

a) poskytuje odborná pomoc len na základe odporúčania adiktológa alebo psychiatra a splnenie podmienok prijatia uvedených v resocializačnom programe podľa odseku 5

1. plnoletej fyzickej osobe

2. dieťaťu na základe dohody so zákonným zástupcom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, alebo so zariadením na výkon rozhodnutia súdu, v ktorom bolo dieťa umiestnené na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, súčasťou dohody je aj spôsob a výška úhrady za poskytovanú starostlivosť,

b) vykonáva rozhodnutie súdu o výchovnom opatrení,

c) vykonáva rozhodnutie súdu o predbežnom opatrení, ak bol podaný návrh na uloženie výchovného opatrenia.

V resocializačnom stredisku sa resocializácia drogových závislostí a iných závislostí vykonáva pobytovou formou spravidla najmenej osem mesiacov.

Zoznam akreditovaných resocializačných stredísk:

[http://www.upsvar.sk/buxus/docs//SSVaR/SPODaSK/resoc._zariadenia/Novy_zoznam -
_Resocializacne_strediska_2013.pdf](http://www.upsvar.sk/buxus/docs//SSVaR/SPODaSK/resoc._zariadenia/Novy_zoznam_-_Resocializacne_strediska_2013.pdf)

Rady pre ženu zažívajúcu násilie

<http://www.gender.gov.sk/zastavmenasilie/o-nasili-2/>

<http://www.gender.gov.sk/zastavmenasilie/pomoc/rady-pre-zenu/>

<http://pomocobetiam.sk/>

www.centrumnadej.sk

<https://alianciazien.wordpress.com/>

Adresár podporných služieb vo všetkých regiónoch Slovenska

<http://www.gender.gov.sk/zastavmenasilie/organizacie/>